

Зэрэ Урысыеу ит тхылъеджапгэхэм я Мафэ ехулгэу, жьоныгъуаклэм и 24-м, 2013-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэрэ Лъэпкъ тхылъеджапгэмрэ зэдъзэхашэгъэ республикэ зэнэкъокъоу «Ильэсым ибиблиотекаръ анахь дэгъу» зыфиорэр шылагъ. ИльэсиплI хьугъэу зэхашэрэ зэнэкъокъур анахьэу зыфэшүшIэрэр ясэньхаткIэ ашIэрэ Иофыр нахь гъэшIэгъонэу, шуагъэ кыгъэу зэхашэгъэныр ары. Тхылъеджэхэр нахь кызыфэшэгъэнхэм ыкIи тхылъеджэныр нахь гъэлъэшыгъэным, тхылъеджапгэхэм ИофашышIэхэрэм ясэньхаткIэ алэкIэлъ кьулайныгъэхэр кьыралотыкIынхэм ыкIи мы сэнэхьатым имэхьанэ кьэлэтыгъэным зэнэкъокъур атегъэпсыхьэгъагъ.

Мы ильэсым зэнэкъокъум хэлэжыагъэхэр Адыгэ Республикэм ицентраллизованнэ тхылъеджапгэхэм яметодикэ-библиографическэ отделе хэм япацэхэр

ыкIи яметодистхэр арых. ОхьтакIэм диштэрэ амалхэр зэралэкIэлъхэр, технологиякIэхэр зэрагъэфедэхэрэр, творческэ еклолакIэхэр икьукIэ зэрялэхэр, шIэныгъэхэр, кьулайныгъэхэр ыкIи ИофымкIэ ягуетыныгъэ зэрэныр кьыралотыкIын, кьыгъэлъэгъон мурад ялагъ.

Зэнэкъокъум нэгъыри 9 хэлэжыагъ: Ирина Зарубинар — кьалэу Мыекъуапэ и «ЦБС» иметодикэ-библиографическэ отделе ипац;

Кушъэкъо Аминэт — Адыгэкъалэ и «ЦБС» иметодикэ-библиографическэ отделе ипац;

Хьабэху Жанпагу — Джаджэ дэт «ЦБС»-м иметодикэ-библиографическэ отделе ипац;

Кыргызын Зарем — Коцхь

хьэблэ районым и «МЦБС» иметодист;

Валентина Гавриш — Красногвардейскэ районым и «МЦБС» иметодикэ-библиографическэ отделе ипац;

Людмила Сиротенкэр — Мыекъопэ район «МБС»-м иметодическэ отделе ипац;

Кыргъ Саид — Тэхьутэмыкьое район «МЦБС»-м иорганizational-методическэ отделе ипац;

СтIашьу Аминэт — Теуцожь район «МЦБС»-м иметодист;

ЦуукI Тамил — Шэуджэн район «МЦБС»-м иметодикэ-библиографическэ отделе ипац.

Зичэзыу Иофтхьабзэм хэлэжэхэрэр лъэныкьуиплIыкIэ зэнэкъокъугъэх: визитнэ карточкэр; шуагъэ кьэзытырэ Иофы

гъохэр зэрэзэшүахыхэрэр; чылопсыр ухьумэгъэным и ИльэскIэ методикэ-библиографическэ Iэпылгъу гъэхьазыргъэр; сэнэхьат Iэпэлэсагъэр кьызылухыгъэныр.

Республикэ зэнэкъокъум хэлэжыагъ ыкIи шуфэс гушыIэ кьышшыгъ Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Кьулэ Мухьамэд. Сыд фэдэрэ лъэхьани тхылъым осэшхо зериIэр ипсалъэ кьыхыгъэщыгъ. МэфэкIым хэлэжэрэ пэпчэ гуахьэ ащ хигъотэнэу, якIэсэ сэнэхьатымкIэ дахэу зыкьызылухыгъэныр ыкIи гъэхьагъэхэр ашIынхэу кьафэлъэуагъ.

МэфэкI зэнэкъокъум ИофшIэн хэлэжыагъ ыкIи жюри тхьамэтэгъур шызэрихьагъ Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу ШэуапцIэкъо Аминэт. Жюри хэтыгъэх: И.Н. Корниенкэр — Адыгэ республикэ тхылъеджапгэу сэкьатныгъэ зиIэхэм яем ипац; Ф.А. Пэнэшьур — Лъэпкъ тхылъеджапгэм иди-ректор игуадз; С.В. Пэнэшьур — Лъэпкъ тхылъеджапгэм инаучнэ-методическэ отделе ипац; Л.А. Пузановар — культурэм ИофышIэхэм я Адыгэ республикэ организацие ипрофсоюз итхьамат.

Жюри игъоу зэрилгытагъэм тетэу, зэнэкъокъоу «Ильэсым ибиблиотекаръ анахь дэгъу» зыфиорэм теклоныгъэр кьыщыдэзыхыгъэхэр: **апэрэ чыпIэр** — Адыгэкъалэ и «ЦБС» иметодикэ-библиографическэ отделе ипацэу **Кушъэкъо Ами-**

нэт. Апэрэ шыуашэр зиIэ дипломыр ыкIи ахьщэ шIухьафтынэу сомэ мин 35-рэ ратыгъ. **Я II-рэ ыкIи я III-рэ чыпIэхэр** афагъэшхошагъэх кьалэу Мыекъуапэ — **Ирина Зарубинам** ыкIи Красногвардейскэ районымкIэ — **Валентина Гавриш.** Дипломхэр ыкIи зым — сомэ мин 30, адрэм — сомэ мин 25-рэ афагъэшхошагъ.

Джащ фэдэу зэнэкъокъум хэлэжыагъэ пэпчэ зы нэшэнэ шхьалэкIэ хагъэунэфыкIызэ, дипломхэр, ахьщэ шIухьафтынхэр (сомэ мини 5 ыкIи мини 4-хэр) аратыгъэх.

Шэуджэн районым и «МЦБС» иотделе ипацэу ЦуукI Тамилэ Адыгэ Республикэм ипрофсоюзхэм я Федерацие ыцIэкIэ электроннэ тхылъ фагъэшхошагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтхэр Iэшгынэ Аслъан мэфэкIым кьыщытырихыгъэх.

Ушэтынхэр рагъэжыагъэх

ЕджапIэр кьэзыухырэ кIэлэеджаклохэм зэтыгъо ушэтынхэр тыгъуасэ рагъэжыагъэх. АдыгеимкIэ шIокI зимыIэ урысыбзэр нэгъырэ 3234-мэ атынэу шытыгъ, ау ушхьагъу зэфэшхьафхэм кьахькIыкIэ зэкIэ дэдэ кьекIолагъэп.

Мыекъопэ гимназиэу N 22-м ушэтынхэр зэрэщыкорэр нэрылгъэу тфэхьугъ. Ушэтынхэм ялэхьан мыхьо-мышлагъэхэр кьэмыхьунхэм фэшI еджапIэр полицием ИофышIэхэм кьагъэгъунагъ. Экзаменыр рамыгъажьэзэ классхэр зэкIэ кьаплыхьагъэх. КIэлэегъаджэу ахэтыштхэм ашIэн фаехэр джыри зэ агу кьагъэкIыжыгъэх, общественнэ лыплъаглохэри ахэтыгъэх. ЕджапIэм чIахьэрэ пэпчэ ылыгъ паспортмырэ ушэтынхэр зэритыштыр кьэзыушыхьатырэ тхьапэмрэ ауплэкIугъэх.

Теуцожь районым ит гурыт еджапIэу N 4-м кьыкIыгъэу, кьэралыгъо ушэтынхэр зэрэклохэрэм лыплъэгъэнымкIэ уполномоченнэ лыклоу мы еджапIэм шыIэгъэ Бэгъ Марыет тызэрэщыгъэгъозагъэмкIэ, мы еджапIэм ушэтынхэр шызытынэу шытыгъэ нэгъырэ 221-м шыцшэу 4-р кьекIолагъэп. ЗэкIэмкIи класс 16-мэ кIэлэеджаклохэр ачIэсыгъэх. Зипсауныгъэ зыщыкьогъэ кIалэу ушэтынхэм кьекIолагъэр хэушхьафыкIыгъэ классым исыгъ, ащ кIэлэегъэдэ нэгъыритIу игъусагъ.

— Ушэтынхэм апылэ шапхьэхэр ильэс кьэс нахь агъэлъэшых, — еIо Марыет. — Шапхэу шыIэхэр зыкьуагъэу дгъэунэфырэм ИофшIагъэ хэтлыгъэцтэп ыкIи ильэс зытешIэкIэ ары ныIэп ушэтынхэр ытыжыкIын зильэкIыштыр.

Ушэтынхэр рамыгъажьэзэ кIэлэеджаклохэм гушыIэгъу тафэхьугъ.

— Я 9-рэ классым кьыщегъэжыагъэу зэтыгъо ушэтынхэм зафэсэгъэхьазыры, — еIо гурыт еджапIэу N2-м икIэлэеджаклоу Юсуп Гайрбековым. — ШIэныгъэу зэзгъэгъотыгъэхэмкIэ ар псын-кIэ кьысфэхьунэу, балл ин кьэсхьынэу сыщэгъугъы. Силофхэр зэкIэ зэпыфэмэ, Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым сычIэхьанэу сыфай.

Мыекъуапэ дэт лицееу N 35-м икIэлэеджаклоу Юлия Глуховам кьызырэтиIуагъэмкIэ, ильэсым

кьыкIоцI мы ушэтынхэм зыфигъэхьазырыгъ нахь мышIэм, ар зэрэклохьым лъэшэу егъэгумэкIы. Ушэтынхэр зэкIэ дэгъоу зытыкIэ, Адыгэ кьэралыгъо университетым чIэхьанэу имурад.

Сыхьатыр 10-м конвертхэр кьызылухыгъэх, ИофшIэнхэр рагъэжыагъэх. Сыхьатиштырэ ныкьорэм кьыкIоцI кIэлэеджаклохэм яшIэныгъэхэр аушэтыжыгъэх. Экзаменым пхырыкIыным пае анахь макIэу балл 36-рэ ахэм рагъэкъун фае.

УрысыбзэмкIэ атыгъэ ушэтынхэм изэфэхьысыжхэр мы мафэхэм кьэнэфэштых. ШIокI зимыIэ ятлонэрэ ушэтынхэр макьуогъум и 3-м атышт.

ПАТЫКЪО Анет.

Сурэтхэр Iэшгынэ Аслъан кьытырихыгъ.

Гъэтхэсэхэм япхьынэу аухыгъ

Адыгеим макъу-мэщымкIэ и Министерствэ кьызыртыгъэмкIэ, пстэумкIи гъэтхэсэ зэфэшхьафхэр гектар мини 113-м фэдиз хьазырмэ ащапхьынэу планым кьыдылгытэцтыгъэмэ, жьоныгъуакIэм и 24-м ехулгэу ар проценти 101-у республикэм шагъэцIагъ. Районхэм гъэтхэсэхэм ащарагъэубытыгъэ гектар пчыагъэр: Джаджэр — мин 30,6-м ехьу, Красногвардейскэр — мин 16,8-м фэдиз, Коцхьаблэр — мин 15,5-м ехьу, Шэуджэныр — мин 16-м фэдиз хьазыр, Теуцожьыр — планэу иIагъэм процент 30-кIэ нахьбэу шапхьы, чылапхьэхэр мин 12-м ехьумэ арагъэкIугъ, Тэхьутэмыкьуаер — мини 9,4-рэ, Мыекъуапэр — мини 8,7-м ехьу.

ПстэумкIи республикэм лэжыгъэм пэлухьашт натрыфэу шапхьыгъэр гектар мин 26,5-м кьэхьу, ар гъэрэкло апхьыгъагъэм нахь гектар мини 6,5-м фэдиз хьазыркIэ нахьыб. Тыгъэгъазэу республикэм шапхьыгъэр гектар мин 70-м тIэкIу кьэхьу, ар икIыгъэ ильэсым игъатхэ апхьыгъагъэм нахь гектар мини 6-кIэ нахь макI. Пынджыр зыщапхьыгъэр гектар мини 5,4-м фэдиз хьазыр. Ахэм адаклоу соер гектар 4183-мэ, зэнтхьыр гектар 1848-мэ, силюсым пэлухьашт натрыфыр гектар 1674-мэ, ильэсыбэрэ кьэкIырэ уцхэр гектар 1060-мэ ащапхьыгъ. Нэшэ-хьырбыдзхэм мыгъэ арагъэубытыгъэр гектар 1358-рэ, ар гъэрэкло ащ фэдэу ашIэгъагъэм нахь гектар 200-м ехьукIэ нахьыб.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэртбый.

ШЪАУКЪО Ислъам:

«Бжыхъасэхэм тяшлушлагъ, гъэтхасэхэр тпхъыгъэх»

Красногвардейскэ районым бэмышлэу тызыщэгъэ гухэлъхэм ащыщыгъ гъэтхасэхэм япхынрэ бжыхъасэхэм яшлушлагъ-нымрэ зэрэщызэхэщэгъагъэхэр зэдгъэшлэныр. Ащ фэшл ты-луклагъ районым мэкью-мэщымклэ игъэлорышланлэ ипащэу Шъаукъо Ислъам ыкли зэдэгущыгъу дытилагъ.

— Ислъам, гъэтхасэ зэфэшъафхэм япхын районым щаухыгъ. А мэхъэнэ ин зилэ лофшлэныр сыдэуштэу зэшлохыгъэ хьугъа?

— Тапэрэ ильэсхэм афэмыдэу мыгъатхэ лэжыгъэ зэфэшъафхэм япхын нахь пасэу ыкли нахьышлэу районым щызэшлотхыгъ. Пынджымрэ соемрэ яаужырэ гектархэр бэмышлэу апхьыжыгъэх. Мы ильэсым пшъэрыль тилагъ пстэумкли гъэтхасэ зэфэшъафхэр гектар мин 16,8-м ащытпхьынхэу, ар гъэцклагъэ хьугъэ. Лэжыгъэм пэлухъащт натрыфыр къэзытыштымрэ силосыпхъэ зыхэкълыштымрэ ячылапхъэхэр гектар мини 2,2-м ехъум ащытпхыгъ, ар итхьухъэгъагъэм нахь процент 20-клэ нахьыб. Тифермерхэм мэхъанэ зэтыгъэн фэе мы лэжыгъэр гъэрэ къагъэкълыштыгъэм нахьыбэу зэрапхыгъэм нафэ къешшы ащ шуагъэу къафихьын ылтэкълыштым зэрегупшысагъэхэр. Тыгъэгъазэу апхьыжыгъэм ильэс къэс хагъахъозэ, гъэрэкло районым ащ гектар мин 14,4-м ехъу шырагъэубытыгъагъэмэ, мыгъатхэ а пчъагъэр гектар мин 12,9-м къыщагъэуцугъ. Ар къызхэкълыгъэр севооборотэу ренэу тызэрыгуштырэр тэрэзэу умыгъэцклагъэ фэшъафэу тищыкълэгъэ лэжыгъэхэр нахьыбэу уугъоижынынхэ зэрэмылтэкълыштым зэрэдэгупшысагъэхэр ары. Соем мыгъэ едгъэубытыгъэр, гъэрэкло тилагъэм елыгытыгъэм, фэдитлу хъазырклэ нахьыб.

— Пынджым ипхьынклэ

сыд фэдэ лофшлагъэха шьуйлэхэр?

— Лэжыгъэ фыжыыр мыгъэ къызыщыдгъэкълынуу щытыр гектар 1200-рэ. Зэклэ тилахъэзэхлэ ыкли фермер хьызмэтшлэпэхэу пынджыр зылэжыштыхэм ащ ипхьын бэмышлэу аухыгъ. Шьыпкхэ, а лэжыгъэу осэ дэгъу зилэр гектар мини 2-м фэдизмэ мыгъэ ащадгъэпхы тшлоигъуагъ, ау хъасэхэм псэу аклагъэхъон фаем фэдиз насос станцием къальгыгъэлэсын ымылыгъкълыным ищынагъо зэрэщылэм къыхэкълэу а гухэлъым фылыкълэхагъэп, апхьыгъэр гектар 1122-рэ.

— Пхъэгъу лэхъаным чылапхъэр е техникэм лоф зэрырагъэшлэщт гъэстыныпхъэр зэри-мыкьухэрэм пае лофшлэныр къызэтеуцоу къыхэкълыгъа?

— Бгъу пстэури къыдэтлыгътэзэ, мэхъэнэ ин зилэ лофшлэным зызэрэфдгъэхъазырыгъэм фэшл щыкълэгъэ лофклэ пхъэныр зэпыгъэу зыкли къыхэкълыгъэп. Анахь чылэпхъэ лэпкышлухэр чыплэ зэфэшъафхэм къарашы тыхьызмэтшлэпэхэм. Ящыкълэгъэщт чылапхъэм нахьыбэу зыщэфыгъэхэри хьызмэтшлэплэ инхэм ахэтых. Ащ къыхэкълэу ежхэм пхъэныр зауиклэ, чылэпхъэ лыеу къафэнагъэр фермерхэм ащыщхэу зыщыклагъэхэм аращэжыых. Джащ фэдэу гъэтхасэ пхыгъом техникэм лоф зэрырагъэшлэщт гъэстыныпхъэми щыклагъэхэп. Ари ящыкълэгъэщтым фэдизэу зэрагъэгъотыгъагъ а лофшлэным фемьжыгъэхэзэ.

— Гъэтхэ губгъо лофшлэнхэм язэшлохыгъо лэхъанэ къэралыгъом илэпылэгъу шьуйхъыз-мэтшлэпэхэм къальгыгъэсыгъэба?

— Ары, а уахъгэм тэфэу чыгу гектарэу чылапхъэр зэрагъэкълугъэ пэпчэ тельытагъэу къэралыгъом илэпылэгъоу сомэ 400-м фэдиз хъазырэу къафитупшыгъэм ишлуагъэ къякълыгъ. Джыри лэжыгъэхэм ялхыжыгъом зы гектарым тельытагъэу сомэ 600 фэдиз тифермерхэм къаратышты. Ахэм къахэхъо гъэстыныпхъэр фэгъэклотэ уасэклэ нахь пьутэу къазэрарашэрэр. Къызэритыдзэрэмклэ, мы ильэсым ащ фэдэ фэгъэклотэныгъэу чыгулэжыхэм къалэклэхагъэщтыр гъэрэклорэм нахьыбэщт.

— Дэгъугъэ хьызмэтшлэпэхэм ащыщхэу гъэтхасэхэр анахьыбэу зыщэпхыгъэхэр ыкли анахь псынклэу а лофшлэныр зыщызэшлуахыгъэхэр къыхэкълэгъэщыгъагъэхэмэ.

— Тилэх ащ фэдэ хьызмэтшлэпэхэри. Анахьыбэу гъэтхасэхэр зыщэпхыгъэхэр тилахъэзэхлэ хьызмэтшлэплэ инхэу «Родинэр» — гектар 1235-рэ, «Колхозэу Еленовскэр» — гектар 833-рэ, «Колхозэу Ленинынэр» — гектар 810-рэ. Тыгъэгъазэм нахьыбэу ащарагъэубытыгъ хьызмэтшлэпэхэу «Родинэм» — гектар 560-рэ, «Колхозэу Лениным» — гектар 390-рэ, «Штурбинэм» — гектар 350-рэ. Натрыфэу «Родинэм» гектар 635-рэ, «Колхозэу Лениным» гектар 340-рэ ащэпхыгъэ былым пашьэхэр бэу зэралэхэм къыхэкълэу. Фермер хьызмэтшлэпэхэмрэ индивидуальнэ хьызмэтшлэпэхэмрэ тыгъэгъазэр гектар мини 10-м ехъум, натрыфыр гектар 500-м ащэпхыгъэ. Пынджыр зыпхыгъэхэр: хьызмэтшлэплэ инхэу «Синдика-Агро» зыфило-рэм гектар 542-рэ, «Колхозэу Еленовскэм» гектар 300.

— Джы бжыхъасэхэм зэрэшлушлагъэхэм, ахэм непэ язытет, Ионыгъом зызэрэфдгъэхъазыры-рэм яхьыллагъэу гуцылэ заул.

— Бжыхъасэхэм ялхыжынын бгъу пстэумклэ дэгъоу зыфагъэхъазырыным чыгулэжыхэм сыдигъуи мэхъэнэ ин раты. Мыгъэ лутхыжынын фэе бжыхъэ коцим гектар мин 12,6-рэ фэдиз, хьэм гектар 1800-м тлэклу ехъоу аубыты. Тапэрэ ильэсхэм ялыгытыгъэмэ, минеральнэ чыгыгъэшлухэмклэ ахэм яшлушлагъэныр мыгъэ анахь охъгъэшлухэм атефэу зэшлохыгъэ хьугъэ. Аперэ ешлушлагъэм къыхырагъэубытыгъэ бжыхъэсэ гектар мин 14-м ехъу, ятлонэрэу зэшлушлагъэхэри гектар мини 5-м къехъугъ. Гектар тельыгъэу коцим килограмми 150 — 250-рэ, хьэм килограмми 150 — 200 алэклагъэхъагъ. Анахь псынклэу ыкли дэгъоу а лофшлэныр ащызэшлуахыгъ хьызмэтшлэплэ инхэу «Колхозэу Лениным», «Родинэм», «Агрофермерэм», фермер хьызмэтшлэпэхэу И.Ш. Бракъыер, В.А. Громаковыр, А.Е. Тхьэлыанэр, К.А. Нэгъоир зипашэхэм. Тирайон ихъызмэтшлэпэхэм лэжыгъэлухыжы комбайнэ 58-рэ ял. Ахэр зэклэ Ионыгъом хъазырэу зэрэпэгъокълыштыхэм уицыхъэ тебгъэлы хьушты. Тапэрэ ильэсхэм афэдэу районым фэшъаф чыплэхэм къарыкълэзэ комбайнэ заулэ, анахьэу фермерхэм, агъэфедэнкли хьун. Тищыкълэ тель Ионыгъо лэхъаным федеральнэ бюджетым къиклэу тыхьызмэтшлэпэхэм ящыкълэгъэ субсидиер къазэрэлэклэхагъэщтым. Адыгеим мэкью-мэщымклэ иминистрэу Юрий Петровым къызэрилуагъэмклэ, ащ фэдэ ахьщэр къафатлупши, республикэм къылэклэхагъэхэу ары.

— Ислъам, тиупчлэхэм джэуап къызэрэптыжыгъэмклэ тхъауегъэпсэу, шьуйлофхэр зэклэ дэгъоу зэшлокълынынхэу шьуфэтэлэ.

ЛЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэсэртбий.

Урысыем игъунапкъэхэр къагъэгъунэх

Тикъэралыгъо игъунапкъэхэр къызыгъэгъунэрэ дзэхэр зызэхашагъэхэр жьоныгуа-клэм и 28-м ильэс 95-рэ хьугъэ. Адыгеим нэмыклэ къэралхэм гъунапкъэхэр адыримылэх нахь мышлэми, мы къулыкълэм ищыгъэныгъэ гъоу езыпхыгъэ нэбгыришгъэ пчъагъэ щэпсэу. 2008-рэ ильэсым жьоныгуа-клэм и 28-м общественнэ организациеу «Адыгеим ипограничник ветеранхэм я Союз» зыфило-рэр республикэм щызэхашагъ. Ильэс пчъагъэ хьугъэу ащ ипащ отставкам щылэ полковникэу Мыгу Заурбий. Урысыем игъунапкъэхэм якъэу хьумэнклэ къулыкълэу зыхьыгъэ лэуж зэфэшъафхэр зэ-

пхыгъэнхэр ыкли ныбжыкълэхэм яхэгъэу шлу альэгъоу плугъэнхэм дэлэжыгъэныр — джары союзым пшъэрыль шъхьалэу зыфигъэуцуужыхэрэр. Организациеу илофшлэн чанэу къыхэлажыгъэ С.Алексеевыр, В.Бурнышевыр, И.Джарыман-къор, И.Дэхъужыыр, И.Кубановыр, А.Поповыр, Е.Стаценкер, Ю.Тарасовыр, нэмыкълэхэри. Джащ фэдэу союзым хэтых Хэгъэгъу зэошхом иветеранэу, подполковникэу В. Шепелевыр, зэо зэлэуцуужыгъэм ахэлэжыгъэ нэбгырэ И. Краснодар краим ипограничникхэм яорганизациеу зэфэшъафхэм зэпхыныгъэ адырлэ. Мыщ епхыгъэ гъэлорышлэ-

плэу къалэу Краснодар щылэр загъэпсыгъэр 2004-рэ ильэсыр ары. Ащ икълыкълышлэхэм километрэ 970-рэ хьурэ хы, псыхъо ыкли къушъхъэ гъунапкъэхэр къагъэгъунэх. Ащ щыщэу километрэ 900-р хы гъунапкъэхэм. 2012-рэ ильэс закълэм фитыныгъэ ямылэу тикъэралыгъо игъунапкъэхэр къызэпызычыгъэ нэбгырэ пчъагъэ гъэлорышлэпэм икълыкълышлэхэм къаубытыгъ. Мы ильэсым къыкълэщт нэбгырэ миллиони 7 фэдиз, автотранспорт миллионим ехъу гъунапкъэхэр къызэпачыгъэхэу аушлэжыгъэх. Документ нэпцлэхэр е шапхъэхэм адимыштыгъэхэрэр зылыгъ нэбгырэ 7500-рэ къаубытыгъ.

Къыблэ ыкли Темыр-Кавказ федеральнэ шьолъырхэм япограничникхэм блэкълыгъэ ильэсым лофэу ашлагъэм изэфэхьысыжыгъэм защытегуштылэгъэхэ зэхэсыгъо бэмышлэу Краснодар щыкълуагъ. Ащ хэлэжыгъэ Москва къыкълыгъэ офицер купыр. Мыщ фэдэ лофтхьабзэр Краснодар шырагъэкълэпэхэу зыкълырахъухъагъэми лэпсэ гъэнэфагъэ ил. Шьачэ щыкълэщт Олимпиадэ джэгунахэр къызэлуахынхэкълэ кънагъэр бэп. Ащ фэшл зэхэсыгъом къырагъэблэгъагъэх Абхъазым ыкли Къыблэ Осетием ялыкълэхэри. Урысыем икълыблэ гъунапкъэхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэным фэшл шлэгъэн фае-

хэм къатегушылагъ генерал-полковникэу Н.Лисинскэр. Анахьэу ащ ыналэ зыгыридагъэр терроризмэм, экстремизмэм апэшлуеклогъэныр, наркотикхэр тигъунапкъэхэм къызэпырамыщынхэр, Олимпиадэ джэгунахэм ялэхъан цыфхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэныр, нэмыкълэхэри арых. 2012-рэ ильэсыр пштэмэ, Къыблэ шьолъыр пограничнэ гъэлорышлэпэм икълыкълышлэхэм фитыныгъэ ямылэу тигъунапкъэхэр къызэпызычыгъэ нэбгыри 170-рэ, погранрежимыр зыукълэгъэ нэбгырэ 4500-рэ къаубытыгъэх, ахэм тазырэу атыралъхъагъэр сомэ миллион 41-м ехъу. Къулыкълэу шлэхэм япшъэрыльхэр щытхьу хэлэу агъэцклагъэх.

И. ДАВИДУК.

ТЕАТРЭР

Шу ши — псым...

Адыгэ Республикэм и Лъэпкь театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцлэкIэ щытым спектаклэу шыкIуагьэр непэрэ шылакIэм кыыхэыгь. Пьесэр зытхыгьэр, театрэм спектаклэр шызыгьэуцугьэр АР-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу, Къалмыккым изаслуженнэ артистэу, актерэу ыкIи режиссерэу Хьакъуй Аслъан.

«Шу ши — псым хэмыдз». Арэуштэу А. Хьакъуйр спектаклэм еджагьэми, цыфым ишIу-шагьэрэ ыгу ильэу кыIорэмрэ уасэ афэпшIын фаеу чIыпIэ урегьэуцо. Iээгьу уцэп ащэфьрэр. Уцым ешгьохэрэм яакъыл шихыгьэм фэдэу агу иль шьыпкьэр кьауатэ. ГушыIэм пае, Парламентым идепутатэу хадзынэу Хьататэ кьагьэлгьэуагь. ЗэIу-кIэгьухэм кьашгьушыIэ, цыфхэм бэ афишIэнэу егьэугьэх. Уцыр, кыфызэхашIыкыи зырагьашьом ышгьэхэ игугьэу зэрэпсэуштыр, хэзидзыгьэхэм зи афимышIэ-жыштытэу кьарелэ.

Ащ фэдэ уцхэр зышгьэхэр хабзэм икьулькышIэхэм аубыгьгьэх, агьэпшынэнхэм фэшI хыкумэ-тым унашгьохэр ышIыгьэх. Хэта зыдебгьэштгьэтыр? Уцхэр псым хэзыгьакохэрэра ара е IэнэтIэшхом Iутхэу цыфхэр зыгьэпшгьэхуэрэра ара? Спектаклэр щхэнэу гьэпсыгьэми, хьалэл хьугьэхэм, IэнатIэм «игьэрхэм» язекIуакIэхэм узэгупшысэнэу ахэльыр бэ.

Артистхэу ХьатхьакIумэ Аскэрбий, Тхьаркьохьо Теуцожь, Джолэкьо Рэщыдэ, Хьакъуй Андзаур, Хьакъуй Аслъан, КIэмэщ Разьет, Батыжь Фатимэ, Даур Жаннэ, Бэгь Алкьэс, Кьэбыкь Анзор, Ахьмэт Артур, нэмыкI-хэм рольхэр кьашIыгьэх, цыфым цыфыгьэу хэльымрэ шыIэныгьэмрэ кьауатэ.

Сурэтхэр спектаклэм кьы-цытырахыгьэх.

Зэхэзыщагьэр ыкIи кьыдэзыгьэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгьухэм адырIэ зэпхыныгьэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугьэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор шхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр
МЭШIЛЭКЬО
Саид

ПшьэдэкIыжь зыхьырэ секретары

НЭПШIЭКЬУЙ
Заур

Редакциер зыдэшыIэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшьэдэкIыжь зыхьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гьэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокекьэтын-хэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гьэIоры-шIапI, зэраушыхьатыгьэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагьэр
4004
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1522

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгьэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

ФУТБОЛ. ЯТIОНЭРЭ КУПЫР

Хэта «Черноморец» кIэхьаштыр?

«Зэкьошныгь» Мыекъуапэ — «Черноморец» Новорос-сийск — 2:4.

Жьоныгуаклэм и 26-м Мыекъуапэ щызэIукагьэх.

Зезыщагьэхэр: В. Мирошниченко, П. Егоров, Я. Клепцов, Ростов-на-Дону.

«Зэкьошныгь»: Макоев (Валиев, 46), Нечукин (Лучин, 71), Батырбий, Емкьужь, Мыкьо, Нартиков, Абаев, Барахоев (Винников, 72), Кьонэ, Датхьужь (Жегулин, 55), Кокорев.

Кьэлапчьэм Iэгуаор дэзыдзагьэхэр: Шевченко — 3, 43, 45, Абдилфаттах — 35, «Черноморец». Емкьужь — 60, 78, «Зэкьошныгь».

Апэрэ купым хэханым фэшI зы лъэбэкьу нахь кьызыфэмынэгьэ «Черноморец» ешIэкIэ дэгьу кьыгьэлгьэуагь. А. Шевченко гьогогьуишIэ тикьэлапчьэ Iэгуаор кьызэрэидзагьэр зэфп-хьысыжьымэ, «Зэкьошныгьэм» нухьумэкIо сагырэхэр «Черноморец» зэпкьыришыхэзэ, пчъагьэм зэрэхигьахьорэр гукьаоу щытыгь. ТиухьумакIохэр зэгурыIощтыгьэхэп, хьакIэхэр гуфит-шхьафитэу тикьэлапчьэ кьыдагьаощтыгьэх. В. Макоевыр цыхьэшIэгьэу зэремышIагьэр кьызыхэкIыгьэр тшIапэрэп. ЗэIукагьэр кьызаухым

В. Макоевым, шьобж кьызытыра-цэгьэ А. Барахоевым, нэмыкI футболистхэм, тренерхэм гушыIэгьу тафэхьугь. «Зэкьошныгьэр» нахь дэгьэу ешIэн зэрилгьэжыштыр Новороссийскэ кьыкIыгьэми кьы-таIуагь.

УхьумакIоу Емкьужь Мурат хьакIэмэ якьэлапчьэ метрэ 20-м нахьыбэкIэ пэчыжьэу Iэгуаор кьалэкIыхьыгьэ, Iогьогогьо хьагьэм ридзагь. Я 79-рэ такьыкьым Кьонэ Амир хьакIэмэ яфутболистмэ аIэкIэкIыгьэу кьэлапчьэм благьэу екIугь. «Черноморец» нухьумакIомэ ащыц дысэу зекIуи, А. Кьуанэм IэкIэ еIункIи, тыригьэфагь. Судьям пенальти ыгьэу-нэфын фэягьэ, ау ыльгьэугьэм уасэ фишIыгьэп. Пчъагьэр 3:4 хьугьагьэмэ, хэта зышIэрэр ешIэгьум кьыры-кIон ыльгьэжыштыгьэр? И. Кокоревыр кьэлапчьэм зыдэ-ом, Iэгуаор кьэлэп-чьэпкьым шихьорэм фэдэу кьэ-льгьэуагь. А Барахоевым тазырыр зегьэцакIэм, джаш фэдэу Iэгуаор бы-быгьэ.

Пресс-зэIукагьэр

Пчъагьэр 4:0 зэхьум хьакIэмэ рэхьатныгьэ бащэ кьызыхагьэ-фагьэу «Черноморец» итренер шхьалэу О. Долматовым ыльы-тагь. СтадионкIэ Мыекъуапэ зэрэщагьэпсырэм фэшI кьытфэгьу-шIуагь.

«Зэкьошныгьэм» итренер шхьалэу Р. Шьумафэм хьакIэхэр нахь псынIкIэу, дахэу зэрешIагьэхэр кьыкьыгьэщыгь.

КIэуххэр

«Биолог» — «Дагдизель» — 0:0, «Славянский» — «Алания-Д» — 0:2, «Мэ-щыкьу» — «Астрахань» — 1:1, СКА — «Энергия» — 0:3, «Олимпия» — «Митос» — 0:1, «Волгарь» — «Ангушт» — 1:3, «Таганрог» — «Торпедо» — 4:2.

ЧыпIэу зыдэщытхэр

1. «Черноморец» — 65
2. «Ангушт» — 63
3. «Торпедо» — 60
4. «Астрахань» — 58
5. «Мэщыкьу» — 51
6. «Таганрог» — 50
7. «Алания-Д» — 45
8. «Биолог» — 44
9. «Дагдизель» — 44
10. «Митос» — 41
11. «Энергия» — 41
12. «Славянский» — 38
13. «Зэкьошныгь» — 34
14. КТГ — 28
15. «Олимпия» — 23
16. «Волгарь» — 23
17. СКА — 6.

«Зэкьошныгьэр» жьоныгуа-кIэм и 31-м Назрань шыIукагьэщI чыпIэ командэу «Ангушт» зы-фиIорэм.

Сурэтым итыр: Емкьужь Мурат Новороссийскэ икомандэ икьэлапчьэ Iэгуаор дедзэ.

САМБЭР

Тибэна-кIохэм тагьэугьэ

Урысыем и Кьыблэ шьолыыр икIэ-лэеджакIомэ яспартаки-адэ хэхьэрэ зэIу-кIэгьухэр самбэмкIэ Ер-мэлхьаблэ шыкIуагьэх. Адыгэ Республикэм ихэшыпыкIыгьэ командэ ибэнакIомэ апэрэ чыпIитф кьыдаыхьгь. ЯтIонэрэ чыпIэу 5, ящэнэрэу 9 кьахьыгьэх.

Яонтэгьугьэхэм ялытыгьэу дышгьэ медальхэр кьызыфа-гышгьэшагьэхэр: Шэрэмыкьо Руслан, кг 42-рэ, Псэунэкьо Амир, кг 60, Чэтыжь Нурбий, кг 72-рэ, Иушина Светлана, кг 41-рэ, Кьэлэбий Рузан, кг 44-рэ.

Урысыем икIэлэеджакIохэм яспартакиадэ хэхьэрэ кIэух зэ-Iукагьухэу бэдзэогьу мазэм Пензэ шыкIощтхэм апэрэ чы-пIэхэр кьыдэзыхыгьэхэр ахэлэ-жьэштых.

Адыгэ Республикэм самбэм-кIэ икIэлэцIыкIу-ныбжыкIэ спорт еджапIэ итренер шхьалэу, Уры-сыемрэ Адыгеимрэ язаслужен-нэ тренерэу Хьот Юныс кьы-зэрэтиIуагьэу апэрэ, ятIонэрэ ящэнэрэ чыпIэхэр кьыдэзыхы-гьэхэр Урысыем иныбжыкIэхэм язэнэкьокьоу мэкьуогьу мазэм и 24 — 28-м Самарэ шыкIощтхэм ащыбэнэштых. Тиреспубликэ и спортсменхэм гьэхьагьэхэр Ермэлхьаблэ зэрэщашыгьэхэм фэшI самбэмкIэ еджапIэм иди-ректорэу Пшыкьаныкьо Долэ-тыкьо, ащ игуадзэу Делэкьо Адам, зэкIэ тренерхэм зэхэщэн Iофыгьохэр дэгьэу агьэцIагьэх.

НэIубгьор
зыгьэхьазырыгьэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.